

Budget 2023

Kretslopp och vattennämnden
2023

Innehållsförteckning

1	Inledning	4
2	Förutsättningar	5
2.1	Styrning och ledning	5
2.2	Personal	6
2.3	Ekonomi	7
2.4	Omvärldsanalys	8
2.5	Nuläge och utvecklingsfrågor.....	8
3	Grunduppdraget	11
3.1	Dricksvattenförsörjning	11
3.1.1	Råvattenförsörjning	12
3.1.2	Dricksvattenproduktion.....	12
3.1.3	Dricksvattendistribution	13
3.2	Avloppshantering	14
3.2.1	Avleda avloppsvatten	14
3.2.2	Rena avloppsvatten	15
3.3	Avfallshantering	15
3.3.1	Förebygga avfall.....	16
3.3.2	Samla in avfall.....	16
3.3.3	Behandla avfall.....	18
3.4	Skyfallshantering	18
3.5	Dem vi är till för.....	19
4	Mål i KF:s budget 2023	20
4.1	Överlämning från KF/KS till nämnd/styrelse.....	20
5	Uppdrag i KF:s budget 2023 - riktade till nämnden	22
6	Resursfördelning	23
6.1	Driftbudget och flerårsplan.....	23
6.1.1	Förvaltningsgemensamt.....	23
6.1.2	VA-verksamheten.....	26
6.1.3	Avfallsverksamheten	28
6.1.4	Återbruket	30
6.2	Investeringsbudget	31

6.2.1	Investeringar inom VA-verksamheten.....	32
6.2.2	Investeringar inom avfallsverksamheten	33
6.2.3	Exploateringsinvesteringar	33
6.2.4	Beskrivning av större investeringsprojekt	33

1 Inledning

Kommunfullmäktiges budget

Kommunfullmäktiges budget är Göteborgs Stads övergripande styrdokument och ska styra stadens utveckling. Göteborgarnas behov ska vara vägledande. Viktigt är också att medarbetarna i Göteborgs Stad får möjlighet att engagera sig och vara delaktiga i verksamhetens utveckling.

Budgeten lyfter fram de mål och uppdrag som är särskilt prioriterade. Övrigt ska utföras som tidigare, enligt gällande lagstiftning och övriga styrdokument. Lagstiftning och ekonomiska ramar står över mål, riktlinjer, planer, program och policys, som ska ses som stödjande dokument.

Kretslopp och vattennämndens budget

Det är Kretslopp och vatten nämndens ansvar att göra verklighet av fullmäktiges budget med dess inriktningar och prioriterade mål. I budgethandlingen för nämnden beskrivs i huvudsak ekonomiska ramar och resursfördelning och kommunfullmäktiges mål och uppdrag till nämnden, men också grundläggande förutsättningar sett till styrning och ledning, personal, ekonomi och omvärld. Det är nämnden som fattar beslut om budgeten efter att förvaltningen har utarbetat ett förslag. Detta enligt stadens riktlinje för styrning, uppföljning och kontroll.

Förvaltningens verksamhetsplaner

När nämnden har tagit beslut om budgeten som ska gälla för kommande år tar förvaltningen hand om mål och uppdrag. I verksamhetsplanen beskriver förvaltningen hur arbetet ska ske för att nå god måluppfyllelse under kommande år samt hur uppdragen fördelas mellan olika avdelningar. Avdelningarnas verksamhetsplaner innehåller i sin tur mål och strategier för hur respektive verksamhet ska arbeta för att nå målen. I planeringens för varje enhet beskrivs vilka aktiviteter som står i fokus kommande verksamhetsår.

Så läser du budget 2023

Budgeten innehåller mycket information. För att underlätta för dig som läsare finns här en beskrivning av vad de olika huvudrubrikerna i budgethandlingen innehåller.

Förutsättningar (kapitel 2)

Budgethandlingen inleds med ett avsnitt om förutsättningarna för förvaltningens verksamhet inför kommande år. Denna del utgör grunden för budgetarbetet och motsvarar till stora delar den nulägesanalys som förvaltningen har genomfört som en inledande del i budgetarbetet och planeringen för 2023.

Grunduppdraget (kapitel 3)

Avsnittet utgår från Kretslopp- och vattennämndens uppdrag så som det beskrivs i reglementet.

Kommunfullmäktiges mål och uppdrag till nämnden (kapitel 4)

Avsnittet berör politiska mål och uppdrag som har sin utgångspunkt i kommunfullmäktiges budget.

Resursfördelning (kapitel 5)

Avslutningsvis lämnar förvaltningen i detta avsnitt förslag till resursfördelning i driftsbudget samt investeringsplan.

2 Förutsättningar

2.1 Styrning och ledning

Kretslopp och Vattennämnden ansvarar för att några av våra viktigaste samhällstjänster fungerar. Det handlar om att tillgodose invånare och övriga brukare inom Göteborgs Stad med vattenförsörjning, avlopps- och avfallshantering samt verka för en god resurshushållning. Nämnden ansvarar också för att samordna och driva skyfallsfrågor i staden.

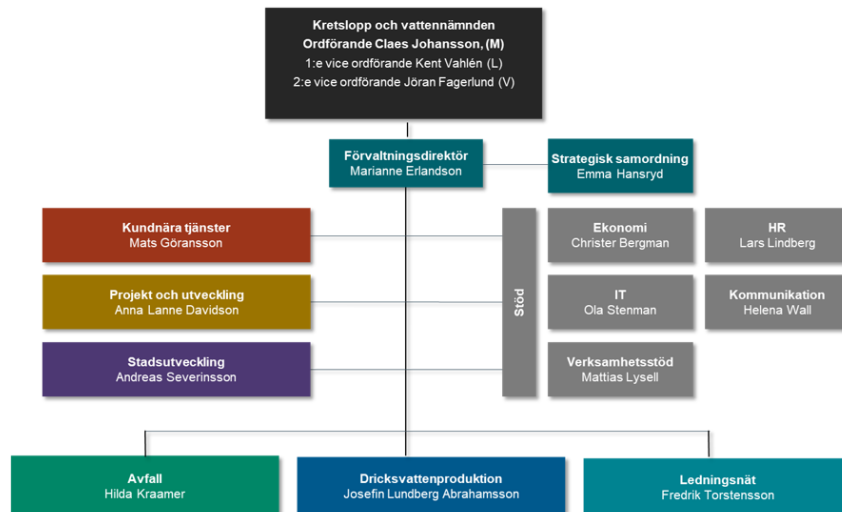
Nämndens vision ger en övergripande riktning för vårt uppdrag. Riktningen handlar om att säkra medborgarnas hälsa samt skydda vår gemensamma livsmiljö. Visionen lyder: "Vi gör det lätt att leva hållbart". För att bidra till såväl nämndens uppdrag som till en attraktiv arbetsplats är det viktigt hur vi förhåller oss till varandra och dem vi är till för.

I syfte att utföra nämndens uppdrag med hög måluppfyllelse, kvalitet och effektivitet arbetar förvaltningen utifrån en styrmodell. Styrmodellen beskriver hur förvaltningen fungerar med avseende på styrning och ledning utifrån perspektiven verksamhetsstyrning, ekonomistyrning samt kultur och förhållningssätt. Modellen beskriver förvaltningens organisation och processer samt hur planering och uppföljning av mål och uppdrag sker över året.

Förvaltningen har fyra huvudprocesser: dricksvattenförsörjning, avloppshantering, avfallshantering och skyfallshantering. I alla huvudprocesserna löper långsiktig planering för ett hållbart samhälle som en röd tråd. Processerna ska skapa största möjliga nytta, resultat och nöjdhet för dem vi är till för och vara ett stöd i ledning och styrning för chefer och medarbetare.

En viktig del av förvaltningens ledningssystem är arbetet med riskhantering och kontroll. Det innebär att risker identifieras, värderas, åtgärdas och följs upp under året i syfte att säkerställa att vi kan leva upp till vårt uppdrag. Ett nytt underlag för planeringen under 2023 är den klimat- och miljöanalys som tagits fram och ger underlag för nya prioriterade åtgärder inom den ekologiska dimensionen.

Kretslopp och vattens nuvarande organisation visas i nedanstående bild. Driftavdelningarna som ansvarar för förvaltningens huvudprocesser visas nederst. Till vänster i schemat visas de avdelningar som stödjer grunduppdraget inom huvudprocesserna och till höger syns de avdelningar som stödjer inom olika kompetensområden.

2.2 Personal

Kompetensförsörjning och rekrytering

Förvaltningen fortsätter att växa för att möta ökade behov och hade 31 oktober cirka 561 anställda där de stora yrkesgrupperna är ingenjörer, rörläggare, arbetsledare, drifttekniker, reparatörer, driftledare, driftingenjörer, laboratorieingenjörer, elektriker, mätartekniker, projektledare och kundservicepersonal, både chefer och administrativ personal. Det innebär att förvaltningen ökat med 35 medarbetare under ett år och vuxit cirka 15 procent sedan 2018.

Utmaningen 2023 är att personal- och kompetensförsörja organisationen när det råder fortsatt brist på vissa yrkeskategorier samtidigt som stadsutvecklingen ger konkurrens om vissa kompetenser. Förvaltningen kommer under 2023 fortsätta med att behålla, attrahera, rekrytera och introducera väsentlig nyckelkompetens, men kommer även att använda befintlig kompetens ändamålsenligt och mer effektivt. Under 2023 kommer skolkontakter och praktik utvecklas och dialoger kring faktiska behov av kompetens föras. Det osäkra omvärldsläget innebär att vissa chefer och medarbetare fortsatt behöver prioritera säkerhet och civilt försvar.

Löner och utveckling

En konkurrensfaktor är att förvaltningen verkar för hållbarhet och samhällsnytta, där vi engagerar oss i att skapa en hållbar arbetsmiljö och en attraktiv arbetsplatskultur på våra anläggningar. Som en viktig del av civilförsvaret ska vi utveckla våra chefer och medarbetare i syfte att få en ännu bättre verksamhet med högre säkerhet. Våra uppdrag och förhållningssätt i arbetsvardagen skapar förutsättningar för chefer och medarbetare att utvecklas i arbetet och bidra till mål och resultat. För vissa grupper behöver lönerna bli mer konkurrenskraftiga på den marknad vi verkar. Förvaltningen förväntar sig en viss obalans mellan tillgång och efterfrågan för vissa kompetenser under året. Denna obalans tillsammans med viss konkurrens inom staden kommer sannolikt påverka förvaltningens lönestrategier kommande år. Redan under 2023 kommer förvaltningen utöver

löpande löneöversyn lägga extra medel för löneökningar på projektledning i syfte att minska lönegapet till andra förvaltningar inom staden.

Arbetsmiljö och hälsa

En god, hälsofrämjande och ickediskriminerande arbetsmiljö ger ett hållbart arbetsliv och gör det lättare att attrahera kommande medarbetare. Under 2023 kommer vi utveckla arbetsmiljön bland annat med två arbetsmiljömål inom riskobservationer och tillbud samt stärka kunskapen om återhämtning för chefer och medarbetare. Resultatet av 2021 års medarbetarenkät visade på ett bättre HME, men på avdelningsnivå behöver olika frågor adresseras och chefers arbetsmiljö behöver bli bättre. Detta planeras göras med ledarutveckling, genom Utvecklande Ledarskap (UL). Under 2023 ska även Utvecklande Medarbetarskap (UM) testas i en liten skala. Förvaltningen behöver också fortsätta bevaka sjuknärvaron.

2.3 Ekonomi

Övergripande förutsättningar utifrån verksamhetsområden

För VA- och avfallsverksamheterna finns särskild lagstiftning att förhålla oss till avseende ekonomin, Vattentjänstlagen respektive Miljöbalken. Enligt dessa ska varje verksamhetsområde särredovisas. Därutöver hanteras Återbruket som en egen ekonomi. Viss skattefinansierad verksamhet inom både VA och Avfall måste också särskiljas.

Taxemedel får enligt lagstiftningen tas ut för att täcka verksamheternas nödvändiga kostnader. Det innebär kostnader för att planera, genomföra, driva och utveckla verksamheten enligt lagens intentioner. Budget för 2023 baseras på de kostnader och intäkter som är kända idag. Plan 2024–2025 baseras i huvudsak på budget 2023 och har räknats upp med förväntade kostnads- respektive intäktsökningar.

Förvaltningens verksamhet är omfattande. Inom VA pågår dessutom en omfattande investeringsverksamhet. Det ekonomiska utfallet för både VA- och avfallsverksamheten varierar över året och mellan åren och styrs av många parametrar. Avvikelser på grund av att verksamheten utvecklas något annorlunda över året jämfört med hur budgeten har periodiserats är därför inte ovanliga.

Direkttilldelningar och självkostnadsprincip

Avfallsbehandling och avloppsbehandling sker i de regionalägda bolagen Renova AB och Gryaab. Kostnaderna för detta är i princip inte påverkbara alls på kort sikt. Då flera insamlingsuppdrag direkttilldelas till Renova (som tar ut ett självkostnadspris) kan priserna ändras över året, vilket beaktas i riskvärderingen och utrymme för skuld till abonnent. VA-kollektivets medel ska täcka alla nödvändiga kostnader, varför såväl investeringar, drift, riskbedömning och upparbetat eget kapital i Gryaab är en del av den samlade bedömningen.

Fonder för framtida nyinvesteringar

Möjligheten att upprätta fonder för nyinvesteringar har ej utnyttjats i budget 2023.

Marknadsutveckling och prisutveckling

Utöver generell kostnadsuppräknning har det i budget 2023 tagits höjd för ökade kostnader för material, energi, kemikalier, stigande räntor med mera. Kostnaderna för räntor och avskrivningar bedöms öka i snabb takt under de kommande åren i takt med att förvaltningens investeringar ökar.

2.4 Omvärldsanalys

Vår omvärld är i förändring och en analys av vad det betyder för nämndens uppdrag och hur det påverkar förvaltningens arbete är viktigt för att kunna värdera och prioritera mellan mål och uppdrag kommande år. Här redogörs för några av de trender som påverkar förvaltningens förmåga att utföra sitt uppdrag.

Resurskonkurrens är fortsatt en tydlig trend. Avseende finansiering så identifierades föregående år behov av hårdare prioriteringar mellan olika VA-investeringar. Här har årets ränte- och prisutveckling förstärkt betydelsen genom att kostnaderna ökar och därmed även konkurrensen om finansiella resurser. Störningar i leveranskedjor ger även konkurrens om material. Även kompetensförsörjning är en utmaning.

Det finns många osäkerheter i framtiden vilket kan ge större svängningar och mindre stabilitet i ett kortare tidsperspektiv. Osäkerheterna är ofta kopplade till det försämrade säkerhetsläget, men även till viss pandemiåterhämtning och klimatkriser. Inom avfallsområdet tillkommer många uppdrag genom lagstiftning. Detta kan kräva snabbare omställningar än vad vi brukar hantera. Vad gäller säkerhetsarbetet riktas det framgent främst mot att möta ökad hot inom cybersäkerhet, leveransproblem, ekonomiska transaktioner eller påverkanskampanjer.

Hållbarhetsarbete med fokus på agenda 2030 är ett fortsatt väsentligt perspektiv att lyfta in och arbeta målinriktat kring. Förvaltningen har genom utredningar fått kunskap om sina utsläpp och energiförbrukning. Vi ser att det finns viktiga områden att ta tag i, som egna energikällor och effektivisering av VA-drift. Gällande frågan om fossilfritt 2030 kommer förvaltningen att anta detta som ett övergripande mål.

Kretslopp och vatten behöver möta kundernas behov även i framtiden när förutsättningarna förändras. Förvaltningens följer via sin forsknings- och utvecklingsagenda hur behoven inom områdena vatten, avlopp och avfall ser ut och hur forskning, innovation och extern samverkan kan stödja en sådan utveckling.

Av omvärldstrenderna ovan och utifrån uppföljningar under året framgår att det finns risker i verksamheten som behöver hanteras framgent. Det sker via planerings- och uppföljningsprocesser under året liksom inom ramen för riskhantering och kontroll.

2.5 Nuläge och utvecklingsfrågor

Nuläge

Förvaltningen genomförde en analys inför 2023 i syfte att synliggöra nuläget för att peka ut vart vi ska ta oss och vad som behöver göras härnäst. Nulägesanalysen innehöll en del som summerade de mest väsentliga slutsatserna sett till förutsättningar, resultat och risker. Denna del, Ledningens analys, utgör ett viktigt underlag för att identifiera områden som förvaltningen behöver sätta ljus på 2023.

Ledningens analys inför 2023:

Sammanfattningsvis kan nuläget beskrivas som att förvaltningen uppfyller sitt uppdrag men att det finns faktorer som försvårar förutsättningarna inom områdena vatten, avlopp och avfall samt betydande risker som behöver åtgärdas.

Inom vatten och avlopp ger det försämrade säkerhetspolitiska läget svåra planeringsförutsättningar och skapar konsekvenser för verksamhet och ekonomi. Detta ställer höga krav på verksamhetens omställningsförmåga. Omställningen blir särskilt svår att hantera då tillgång till rätt kompetens kan vara kritisk.

Inom avfall sker stora förändringar i uppdraget på nationell nivå som innebär att avfallsverksamheten får insamlingsansvar för alla återvinningsstationer från 1 januari 2024 samt obligatoriskt insamlingsansvar för matavfall. Det utvidgade ansvaret kan innebära svårigheter att genomföra uppdraget med god kvalitet och hög servicenivå.

Inför 2023 är bedömningen att Sverige kommer att gå in i en lågkonjunktur till följd av inflation, ökade räntor och höjda energipriser, vilket också kommer att påverka verksamheten och ställa krav på anpassningsförmåga.

Gällande verksamhetens resultat uppfylls inte målvärdena för VA-ledningsnätet gällande läckage och rörbrott vilket på sikt kan påverka leveranssäkerheten. Därmed finns ett fortsatt behov av att bygga upp kapacitet för att förnya anläggningen i erforderlig takt.

Av förvaltningens samlade riskbild framgår att det finns risker som kan leda till allvarliga konsekvenser i verksamheten och brister i leverans och service för våra kunder, vilket innebär att åtgärder för att minimera dessa risker måste prioriteras.

Utvecklingsfrågor

Utifrån det ovan beskrivna nuläget har förvaltningen identifierat aktuella områden och frågor för verksamhetsplanering 2023. Dessa områden kommer att målsättas i verksamhetsplaner för nämnd och förvaltning.

Ledning och styrning

- att bedriva ett ändamålsenligt säkerts-och säkerhetsskyddsarbete

Säkerhetsarbetet handlar om att möta hot och risker inom t.ex. cybersäkerhet, ekonomiska transaktioner och påverkanskampanjer med förebyggande åtgärder och en beredskap att agera vid kris.

- att säkerställa riskhantering och kontroll

Riskhantering och kontroll behöver fortsatt säkerställas när det gäller att vidta åtgärder för att minimera risker i verksamheten som kan påverka våra leveranser.

Grunduppdrag

- att öka förnyelse på ledningar och anläggningar

En viktig verksamhetsfråga är att fortsatt att möta det ökande förnyelsebehovet; ett arbete som kräver utökning av personella resurser på avdelningarna Dricksvattenproduktion och Ledningsnät.

- att stärka förutsättningar för verksamheten genom förändrad organisation

Dricksvattenproduktion och Projekt och Utveckling kommer undre 2023 att sjösätta och implementera en ny organisation och/eller förstärka bemanningen i befintlig. Detta kräver omfattande insatser under resten av 2022 samt 2023.

- att implementera förändrat regelverk inom avfall

En viktig fråga framöver inom avfall är att hitta ramarna (reglemente, eller andra styrande dokument, vägval, mm) för det utökade uppdraget som ansvaret för förpackningarna innebär och att införa förändringen 2023 till och med 2027.

Utvecklingsarbete

- att arbeta med långsiktigt strategiskt arbete kopplat till huvudprocesserna

De långsiktiga målen som kopplas hit härstammar från förvaltningens långsiktiga planer. Under 2023 kommer Projekt och Utvecklingsenhet som ansvarar för detta arbete att ta fram långsiktiga mål inom ramen för sitt projekt. Utvärdering utifrån dessa mål behöver inkluderas i nulägesanalysen kommande år.

- att implementera miljö-och klimatmål

Miljö-och klimatmålen togs fram utifrån en miljö-och klimatutredning 2022. Utifrån utredningen har förvaltningen tagit fram miljö- och klimatmål som kommer att implementeras med start 2023.

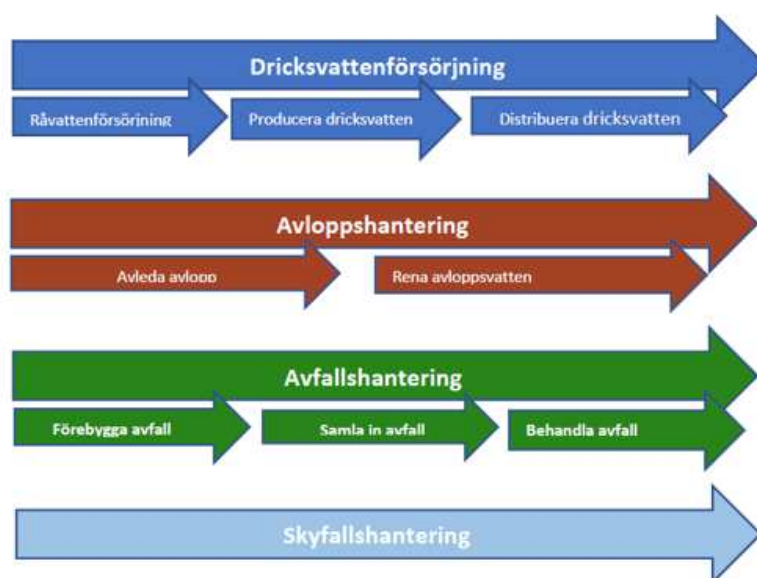
Stödprocesser

För att uppfylla grunduppdraget behöver stödprocesserna vara effektiva när det gäller att på bästa sätt ge förutsättningar för genomförande av förvaltningens uppdrag.

3 Grunduppdraget

Nämndens ansvar är att bidra till att skapa ett kretsloppssamhälle. I uppdraget ingår att tillgodose invånare och övriga brukare inom Göteborgs Stads behov av en säker, effektiv och miljömässig vattenförsörjning och avloppshantering samt verka för en god resurshushållning. Nämnden ska också tillgodose behovet av att på ett effektivt och miljömässigt sätt få sitt hushållsavfall insamlat, transporterat, återanvänt, återvunnet och bortskaffat. Nämnden ska även svara för den långsiktiga planeringen av kommunens insatser inom grunduppdraget samt svara för övergripande information och rådgivning i syfte att utveckla brukarnas beteende och förhållningssätt. Det förutsätter ett nära samarbete med övriga planerande nämnder. Nämnden har ett extra ansvar att skapa en förutsägbarhet och transparens i taxe- och avgiftsnivå mot stadens invånare och övriga brukare inom sitt ansvarsområde.

Inom grunduppdraget finns huvudprocesser identifierade. Dessa innehåller i sin tur delprocesser. I de följande avsnitten beskrivs processerna närmare samt de händelser och aktiviteter som är viktiga 2023. Grunduppdraget med tillhörande processer följs upp och analyseras under verksamhetsåret utifrån förvaltningens styrmodell.

3.1 Dricksvattenförsörjning

Det kommunala ansvaret för dricksvattenförsörjning regleras i lagen om allmänna vattentjänster samt Livsmedelsverkets dricksvattenföreskrifter. Utifrån reglementet ansvarar Kretslopp och vatten för detta i Göteborgs Stad. Syftet är att tillgodose invånare och övriga brukares behov av ett gott och hälsosamt dricksvatten. För att trygga dricksvattenförsörjningen även för framtidens göteborgare utgår förvaltningen från den av nämnden beslutade Åtgärdsplan vatten samt Vattenförsörjningsplan för Göteborgsregionen, beslutad i GR förbundsstyrelse.

Dricksvattenförsörjningen innefattar de tre processerna råvattenförsörjning,

dricksvattenproduktion samt dricksvattendistribution. Det regionala samarbetet är viktigt inom både råvattenförsörjning, vattenproduktion och distribution. Vattnet i Göta älv rinner genom ett flertal kommuner innan det omvandlas till dricksvatten. Rådasjön är vattentäkt för både Mölndal och Göteborg. Sammankoppling av distributionssystemen över kommungränserna är ett bra och ekonomiskt alternativ att skapa redundans i vattenförsörjningen. Det finns idag flera överföringar mellan Göteborg och grannkommunerna. Exempelvis har varken Ale eller Öckerö någon egen dricksvattenproduktion utan köper sitt vatten till största del från Göteborg. Göteborg levererar även till Partille och Mölndal.

I början av 2023 träder ny lagstiftning i kraft i Sverige när de nya dricksvattenföreskrifterna börjar gälla. Detta ställer krav på ett mer riskbaserat arbetssätt samt att nya krav på provtagning kommer att påverka undersökningsprogram inom hela vattenförsörjningskedjan.

3.1.1 Råvattenförsörjning

Göteborg har ett stort beroende av Göta älv för råvattenförsörjning, men även Delsjöarna och Rådasjön ingår i försörjningssystemet. Ett stort arbete läggs ned på att förebygga kvalitetsstörningar samt övervaka och följa upp kvaliteten i älven för att möjliggöra att bästa tillgängliga råvatten används. Skyddet av Göta älv är centralt och förvaltningen bevakar frågor kopplat till vattenskyddsområdet. Klimatförändringarna kommer på sikt att påverka råvattenförsörjningen både med avseende på råvattenanläggningar och kvalitetstörningar och behöver därför fortsatt utredas. Samverkan med andra aktörer längs älven kommer att vara viktig för att till exempel säkerställa en tappningsstrategi från Väneren som gynnar alla intressen längs älven. Denna samverkan blir särskilt viktig i ett förändrat klimat som påverkar råvattenförsörjningen.

Under 2023 kommer arbetet med att säkra den långsiktiga försörjningen av råvatten fortsätta. Arbetet sker inom projektet SVAR som drivs i Göteborgsregionens regi men leds av Kretslopp och Vatten samt inom projekt tillsammans med Lerum för att säkerställa råvatten från Mjörn (se KF budget 2022 om uppdrag att fortsatt säkra alternativa råvattentäkter).

Flera större reinvesteringsprojekt kommer också startas upp i anläggningar för råvattenförsörjning under året för att öka leveranssäkerheten.

3.1.2 Dricksvattenproduktion

Dricksvattenproduktion sker på de båda vattenverken Alelyckan och Lackarebäck. Verken har likvärdig produktionskapacitet och försörjs med råvatten från Göta älv respektive Delsjöarna. Kvaliteten på producerat dricksvatten får aldrig understiga livsmedelsverkets krav. För att säkerställa att detta uppfylls krävs goda marginaler, kompetent personal, ständig övervakning och löpande processanpassningar utgående från rådande förutsättningar.

När krav och förutsättningar ändras måste anläggningarna och processerna utvecklas. Kontinuitets- och beredskapsplanering har stått i fokus då förhållandena i omvärlden har påverkat verksamhetens leveranskedjor och kostnader. Under 2023 kommer verksamheten fortsätta att utveckla förmågan att hantera verksamheten vid förändrade omvärldsförhållanden.

Arbetet med förstärkt mikrobiologiskt skydd fortsätter genom byggnation av anläggning för ultrafiltrering på Alelyckans vattenverk. Projektet kommer 2023 att

gå in i byggfas ovan mark.

Anläggningarna är i kontinuerlig drift och underhåll sker under produktion. Det är därför väsentligt att ha god redundans i utrustning och planera förebyggande underhåll väl för att minimera störningar. Omfattande kontinuerligt arbete inom ramen för drift- och projektverksamhet pågår för att upprätthålla och höja anläggningarnas tekniska status. Under 2023 kommer verktyg för underhållsplanering att implementeras fullt ut, vilket kommer att öka fokus på förebyggande och planerat underhåll och på sikt leda till ökad driftsäkerhet.

Anläggningarna för råvattenförsörjning och dricksvattenproduktion har ett omfattande behov av förebyggande underhåll och förnyelse. Under 2023 kommer insatser göras för att påbörja statusbedömning och uppdatera långsiktiga åtgärdsplaner.

En förutsättning för stabil drift av vattenverken är väl fungerande driftdatorsystem. Under 2023 fortsätter det omfattande arbetet med uppgradering av dessa system; ett arbete som kommer att fortgå under flera år framöver.

3.1.3 Dricksvattendistribution

Dricksvattendistribution handlar om att få ut vattnet från vattenverken till brukarna i ett ledningsnät som är ca 180 mil långt. På vägen lagras det i reservoarer och pumpar ser till att det är rätt tryck i ledningarna.

Dricksvattennätet är i fortsatt behov av stora investeringar och reinvesteringar för att upprätthålla leveranssäkerhet och dricksvattenkvalitet.

Läckaget från ledningsnätet har fortsatt hög prioritet. En av de viktigaste åtgärderna för att minska läckaget är att öka förnyelsetakten av ledningsnätet. Att öka takten enligt fastlagd plan är prioriterat och bidrar till mindre läckage och högre leveranssäkerhet. Förnyelsen skall öka genom ökade resurser och förändrade arbetssätt. Mer förnyelse under 2023 sker i extern regi.

Dricksvattennätet fortsätts delas in i mätzoner för att snabbare kunna detektera och åtgärda läckage. Detta minskar även risken för leveransavbrott. Analysverktyg för mätardata ska fortsätta utvecklas för att minska läckage och kommer även ge förbättrat prioriteringsunderlag för förnyelse.

Förstärkning av stomnätet fortsätter enligt plan med avseende på kapacitet och redundans. Att genomföra identifierade förstärkningar, är den viktigaste åtgärden för att minska risken för storskaliga och långvariga leveransavbrott i distributionsnätet. Flera projekt kommer vara i utförandefas medan utredning och projektering pågår i andra.

Att vattnet levereras utan avbrott är viktigt men lika viktigt är att kvaliteten på levererat vatten är god och uppfyller gällande krav. Stadens dricksvattenreservoarer utgör viktig buffert vid händelse av driftstörningar men är också känsliga för kvalitetspåverkan. Under 2023 skall det sammanlagda behovet identifieras och en långsiktig plan för förnyelse och prioritering tas fram.

Det förebyggande underhållet skall fortsätta att utvecklas för att minska risken för oplanerade störningar, både avseende leverans och kvalitet.

Miljö- och klimatfrågan får ett större fokus. Genom att styra pumpstationer

smartare kan energi sparas. Lämpliga åtgärder för detta kommer identifieras i kommande kartläggning. En stor del av miljöpåverkan från ledningsnätet kommer från schaktmassor i samband med planerad eller oplanerade händelser. Under nästa år behöver åtgärder identifieras och prioriteras.

3.2 Avloppshantering

Det kommunala ansvaret för avloppshantering regleras i lagen om allmänna vattentjänster och miljöbalken. Utifrån reglementet ansvarar Kretslopp och vatten för detta i Göteborgs Stad. Syftet är att på ett effektivt, hygieniskt och miljömässigt sätt avleda och rena avloppsvattnet. För att trygga hanteringen på lång sikt utgår förvaltningen från den av nämnden beslutade *Åtgärdsplan avlopp*.

Avloppshantering omfattar avledning och rening av dagvatten och spillvatten. Avledning av dagvatten sker i ledningar eller diken medan spillvattenavledningen endast sker i ledningar. I stadens centrala delar finns så kallat kombinerat ledningsnät där dag- och spillvatten avleds i en gemensam ledning.

Rening av spillvatten hanteras av det kommunala aktiebolaget Gryaab som ägs av kommunerna Ale, Bollebygd, Göteborg, Härryda, Kungälv, Lerum, Mölndal och Partille. Göteborgs stad är den största ägaren med cirka 70 procent. Dagvattenrening sker i diken och dammar där föroreningar kan sedimentera och avlägsnas från vattnet innan det rinner ut i vattendragen.

3.2.1 Avleda avloppsvatten

Digitalisering är en viktig faktor för att minska tillskottsvatten och utsläpp av orenat spillvatten. Att mäta i realtid är en förutsättning för att aktivt kunna styra anläggningar, få information om driftstörningar och för att få bra underlag för utredning och prioritering av förnyelse. Parallellt med att antal sensorer ökas skall ett verktyg för analys av data från sensorer implementeras, testas och utvärderas.

Förnyelsen av ledningsnät och pumpstationer behöver ökas. Genom ökning av personella resurser och förändrade arbetssätt möjliggörs detta för både ledningsnät och anläggningar.

Att ha en beredskap för allvarliga störningar i avloppssystemet är avgörande för avledningssäkerheten, ledningsnät och reningsverk hänger ihop. Fokus 2023 ligger på att gemensamt med Gryaab genomföra övningar för att öka och upprätthålla kompetens hos driftorganisationerna.

Arbetet med att minska bräddningen av avloppsvatten till vattendrag genom att optimera styrningen av anläggningar fortsätter. Utpekade anläggningar byggs om och aktiv styrning möjliggörs. Arbetet skall ske i samarbete med Gryaab där reningsverket är en viktig faktor i optimeringen.

Arbetet med att utveckla och optimera underhållet av avloppsnätet fortsätter under 2023 vilket medför ökad avledningssäkerhet för brukare och miljö i form av färre oplanerade driftstörningar. Dessutom uppnås på sikt en kostnadseffektiv avloppshantering samtidigt som anläggningarnas maximala tekniska livslängd uppnås. Struktur och systematik skapas för att öka det förebyggande underhållet.

Miljö- och klimatfrågan får ett större fokus. Genom att optimera styrning av

tekniska anläggningar och installera solceller där så är möjligt minskar energiförbrukningen och miljöpåverkan från avloppsnätet.

Under 2023 kommer projektering och utbyggnad av de högst prioriterade områdena inom verksamhetsområde för dagvatten att påbörjas. Utredningsarbete kopplat till dagvattenförande markavvattningsföretag och juridiska processer för omprövning kommer fortgå under 2023.

3.2.2 Rena avloppsvatten

Planering för "Nya Rya" fortsätter under 2023 i Gryaab regi för att kunna klara kommande utsläppskrav i miljötillstånd 2036. Gryaab ska kunna ta emot vatten från totalt cirka 1 300 000 personer, vilket ger förutsättningar för stadsutveckling i Göteborg och övriga kommuner inom Göteborgsregionen. Projektet är strategiskt viktigt för stadens avloppssystem och kommer fortsatt vara en stående punkt på tekniska och ekonomiska delegationens möten under året samt återrapportering till nämnden.

Förvaltningen deltar i det staden-gemensamma arbetet med Åtgärdsprogram god vattenstatus och framtagande av lokala åtgärdsprogram. Fortsatt arbete med större, strategiskt placerade, reningsanläggningar för att uppnå miljö kvalitetsnormerna planeras under 2023. I stadens planarbete är rening och fördröjning av dagvatten en förutsättning vid exploatering. Fortsatt arbete med drifrutiner och uppföljning av anläggningar som del av kontrollprogram behöver utföras under 2023 och behovet blir tydligare ju fler anläggningar som byggs.

Samarbete och framtagning av strukturer inom förvaltningen och staden ska prioriteras för att underlätta i stadsplanering, genomförande och skötsel av befintliga och planerade anläggningar.

3.3 Avfallshantering

Det kommunala ansvaret för hantering av avfall regleras i miljöbalken och utifrån reglementet ansvarar Kretslopp och vatten för detta i Göteborgs Stad. Syftet är att tillgodose invånare och övriga brukares behov av att på ett effektivt och miljömässigt sätt få sitt avfall insamlat och behandlat. På så sätt kan vi nå en bra avfallshantering med hög återvinning som en del i kretsloppssamhället och bidra till den cirkulära ekonomin.

Detta sker huvudsakligen genom att förvaltningen gör följande aktiviteter: utvecklar tjänster, driver Återbruket, kommunicerar med hushåll och verksamheter, tillhandahåller upphandlad eller direkttilldelad avfallsinsamling och -behandling, följer upp tilldelningar och avtal, tar fram taxa, föreskrifter, program, planer och andra styrdokument inom området samt genom att utveckla och förbättra processer och metoder inom ansvarsområdet. Därutöver bevakas att behovet av ytor för avfallshantering och återanvändning beaktas när staden utvecklas och förtåtas.

Verksamheten är indelad i tre processer som beskrivs i avsnitt 3.3.1–3.3.3. Väsentliga aktiviteter under 2023 som löper över flera delprocesser beskrivs nedan.

Under 2023 fortsätter Kretslopp och vatten att samordna arbetet i staden med avfallsplanen med fokus på uppföljning till kommunfullmäktige och till Göteborgsregionens kommunalförbund. Uppdragen från kommunfullmäktige att

utreda kompletterande mål och åtgärder avseende farligt avfall, deponi och masshantering samt att ta fram förslag på nya och kostnadsberäknade åtgärder och aktiviteter för ökad måluppfyllelse till uppföljningen av planen avslutas och återrapporteras. Genomförandet utförs i samarbete med relevanta förvaltningar i staden och samordnas med arbetet i miljö- och klimatprogrammet och med miljöledningssystemet.

Under året kommer en långsiktig verksamhetsplan för avfallshanteringen tas fram där avfallsverksamhetens åtgärder för att bidra till avfallsplanens mål ingår.

Under 2023 kommer Kretslopp och vatten att planera och anpassa verksamheten för att möta de lagändringar som utökar uppdraget. Dels förväntade krav på obligatorisk utsortering av matavfall från 2024, dels övertagande av ansvar för insamling av förpackningar från hushåll från samma år, med fastighetsnära insamling från 2027. En del i detta blir att uppdatera stadens avfallsföreskrifter och avfallstaxa.

En ändring i miljöbalken 2020 där begreppet "hushållsavfall" ersattes av "kommunalt avfall" har inneburit förändringar i vilket avfall som ska inkluderas i Kretslopp och vattens insamlings- och behandlingsansvar. Ansvaret har ännu inte tagits fullt ut i väntan på vägledning och lagstiftning som återställer vissa av förändringarna. Under 2023 förväntas ytterligare klargöranden och då kan Kretslopp och vatten anpassa verksamheten till gällande ansvarsområde.

3.3.1 Förebygga avfall

Avfallsförebyggande innebär att minska avfallens mängd och farlighet.

Inom processen att förebygga avfall driver Kretslopp och vatten verksamheten Återbruket, som tar emot och säljer begagnat byggmaterial. Strategin för verksamheten är att den ska drivas affärsmässigt så att de produkter som samlas in blir attraktiva och hittar nya ägare.

Kretslopp och vatten kommer under 2023, utifrån en genomförd utredning, att utveckla tjänster och samarbeten för att öka återanvändningen av det som annars skulle blivit grovavfall.

För att underlätta för göteborgarna att minska sina avfallsmängder kommer Kretslopp och vatten under året att utveckla och genomföra några åtgärder baserade på förslag ur förvaltningens förbyggandeutredning från 2022. Under första halvan av 2023 genomförs en matsvinnskampanj med aktivitetsskapande åtgärder.

Naturvårdsverkets tolkning av vad som är kommunalt avfall innebär att kommunen har fått ett utökat ansvar för insamling av farligt avfall från vissa mindre verksamheter och serviceverksamheter. Under 2023 kommer förvaltningen att se över och vid behov utveckla tjänster för insamling av farligt avfall så att de möter dessa kundgruppers behov.

3.3.2 Samla in avfall

Avfallsinsamlingen är en viktig service för alla som bor och verkar i Göteborg. Det är vid insamlingen förvaltningen har störst möjlighet att påverka hur enkelt göteborgarna tycker det är att hantera sitt avfall. Insamlingen sker fastighetsnära av matavfall och restavfall och förvaltningen arbetar kontinuerligt för att kunna

erbjuda fler fastighetsnära tjänster. Förutsättningarna för detta stärks genom att förvaltningen deltar i stadsutvecklingen. För farligt avfall och grovavfall finns utöver fastighetsnära tjänster även återvinningscentraler. För att möjliggöra en miljöanpassad behandling är det viktigt att avfallsslagen sorteras väl.

Avfall är en del av vardagen för alla göteborgare och det ställer höga krav på service. Förvaltningen fortsätter sitt arbete med att stötta flerbostadshusägare och deras personal för att minska mängden osorterat avfall med särskilt fokus på matavfall. Under året kommer informationen på stadens återvinningscentraler att ses över och skyltsystemet bytas ut och anpassas till det gemensamma Nordiska systemets färger och symboler.

Ny beslutad lagstiftning inom avfallsområdet innebär att kommunen får insamlingsansvar för hushållens förpackningar från och med 2024, vilket förvaltningen förbereder för under 2023. Det innebär bland annat ett övertagande av ansvaret för tömning och städning av stadens ca 330 återvinningsstationer och den befintliga fastighetsnära insamling som sker hos flerbostadshus. En utmaning är att det saknas ett samlat register över den befintliga fastighetsnära insamlingen. Förpackningsinsamlingen ska även utvecklas så att fastighetsnära insamling är utbyggt till 2027.

Förvaltningen kommer under året att fortsätta arbetet för att möta kommande krav på bioavfall som förväntas innebära obligatorisk matavfallsinsamling från 2024. Förvaltningen fokuserar under 2023 på flerbostadshus och verksamheter som inte har infört matavfallssortering. De villakunder som inte valt att sortera matavfall idag kommer övergå till sortering succesivt i samband med införande av fastighetsnära hämtning av förpackningar.

Förvaltningens projekt med en ny kretsloppspark i sydvästra Göteborg fortsätter. Under 2023 kommer projektering påbörjas, ett arbete som leds av Higab. Förbättringar på återvinningscentralen (ÅVC) vid Sävenäs slutförs under början av 2023 och ger ökade möjligheter till återanvändning. Arbetet med arrendeavtal och miljötillstånd för Bulycke ÅVC fortsätter, för att anpassa nya in- och utfarter till den nya vägen, Torslanda tvärförbindelse. På Tagene ÅVC inleds förberedande arbete för förbättring av trafiksituationen och lokaler på anläggningen.

2023 får Kretslopp och vatten ansvar för insamling av privatpersoners bygg- och rivningsavfall. Förvaltningen har förberett för insamling av de fraktioner som krävs på stadens återvinningscentraler och kommer även erbjuda fastighetsnära tjänster.

Under 2023 fortsätter förvaltningens utvecklingsarbete inom digitalisering och dess möjligheter för effektivare insamlingsarbete genom sensorer i avfallsbehållare och digitala nycklar samt med digitala verktyg för återkoppling till kunder.

I slutet av mars startar ett nytt entreprenadavtal för avfallsinsamling i Södra skärgården med nya tjänster för bland annat grovavfall och bygg- och rivningsavfall. Förvaltningen påbörjar och genomför också flera upphandlingar under året: för Hämta hemma-tjänsten, viss insamling av hushållens förpackningar samt entreprenadområde Nordost. Förvaltningen fortsätter att ställa krav på fossilfria drivmedel samt fler elektrifierade fordon och maskiner i upphandlingarna.

Förvaltningen kommer under året följa upp hur insamlingen fungerar med fokus på de senaste förändringarna, till exempel tillkommande bygg- och rivningsavfall.

3.3.3 Behandla avfall

Avfallsbehandlingen sker huvudsakligen genom tilldelade uppdrag hos Renova AB och deras leverantörer. Behandlingen har stor inverkan på avfallshanteringens miljöeffekter både genom de negativa effekter som undviks när avfall hanteras på ett bra sätt och direkta effekter från sorterings- och behandlingsanläggningar.

Under 2023 kommer förvaltningen i sin uppföljning av direkttilldelad behandling fokusera på behandlingen av matavfall. Det avser optimeringar och andra åtgärder på Marieholmsanläggningen som Renova genomför för att minska rejektmängderna. Även Renovas arbete med att tillhandahålla behandlingsmetod för att trädgårdsavfallet ska kunna bli biokol kommer följas. Förvaltningen kommer att färdigställa den utredning som på uppdrag av kommunfullmäktige påbörjades under 2022 om framtidens hantering av matavfall.

I arbetet med att nå målet om fossilfri fjärrvärme krävs flera olika insatser och åtgärder. Förbättrad sortering behövs, men också nya tekniska lösningar. Förvaltningen arbetar tillsammans med Renova AB och Göteborg Energi för att ta fram förslag på hur fjärrvärmens ska bli fossilfri. Tillsammans med Renova ökas kunskapsnivån om vilka typer av plast som restavfallet innehåller för att kunna ta fram åtgärder som bidrar till att fjärrvärmens kan bli fossilfri.

Ur ett klimatperspektiv kommer Kretslopp och vatten att aktualisera utvärderingar om det är så att dagens hantering av metangasutsläpp från nedlagda deponier behöver förändras. Detta kan utgöra underlag för fortsatt arbete med energifokus.

Brudaremassens lakvattenanläggning kommer att ses över för att optimera arbetsmetoder och styrning för att underlätta drift och minska utsläpp.

3.4 Skyfallshantering

Detta är en ny huvudprocess som tillkommit i förvaltningens processkarta under 2022. Kretslopp och vattennämnden har i uppdrag att samordna och driva skyfallsfrågan i nya och befintliga områden i Göteborg och ska säkerställa att nödvändiga åtgärder genomförs. Skyfall är regn som är större än de regn som Kretslopp och vatten som VA-huvudman skall hantera. Hantering av skyfall kan därför inte taxefinansieras. Under 2021 och 2022 togs en skyfallsöverenskommelse med finansieringsmodell fram av Kretslopp och vatten och antogs som anvisning av samtliga planerande förvaltningar och miljöförvaltningen.

Som underlag för vilka behov som finns och vilka åtgärder som behövs har förvaltningen tagit fram strukturplaner.

För tillkommande och förändrad bebyggelse genomförs uppdraget löpande genom att delta aktivt i stadsutvecklingen, till exempel genom underlag till detaljplaneprocessen.

För områden med befintlig bebyggelse finns inte en lika tydlig process för hur arbetet ska bedrivas ännu. Under 2023 ska kretslopp och vattennämnden ta fram ett program för skyfall. "Program för skyfall" ska beskriva stadens gemensamma mål och ambitionsnivå för skyfallshantering. Under 2023 kommer några skyfallsanläggningar i den befintliga staden projekteras och byggas, bland annat en i Stabbeparken som ska skydda Östra Sjukhuset mot översvämningar.

På sikt behöver flera nya skyfallsanläggningar byggas på platser förvaltningen

pekat ut i staden. Utöver programmet som nämns ovan, behöver ny lagstiftning och nationella principer för ansvar och finansiering komma på plats för att åtgärderna ska kunna säkerställas.

3.5 Dem vi är till för

Att leverera tjänster och bemöta våra kunder och brukare ingår i förvaltningens huvudprocesser. Leveransen är avgörande för den totala kundnöjdheten. I detta avsnitt ligger fokus på kundbemötandet.

Kundnöjdhet

Kretslopp och vatten finns till för göteborgarna, för besökare och för näringsliv. De flesta av våra tjänster är det enbart vi som utför, vilket betyder att kunden inte har något alternativ utan måste anlita oss. Vi är också en myndighet och måste förhålla oss till de lagar och föreskrifter som styr kommunal verksamhet.

Förvaltningen eftersträvar hög kundnöjdhet och att kunderna är nöjda med bemötandet från kundservice. För att säkerställa en hög servicenivå fortsätter förvaltningen att utveckla sin kundkultur, kundlöften och riktlinjer för kundbemötande under 2023. Med hjälp av kundsegmentering kommer kunddialog och service förbättras för olika kundgrupper. Arbetet med kundrelationsfrågor förväntas bidra till tjänsteutveckling och att utveckla brukarnas beteende och förhållningssätt.

Digitalisering och processutveckling

VA-anslutningsprocessen avses få effektivare flöden och gå snabbare under 2023 genom fortsatt utveckling av digitala och automatiserade arbetssätt. Detta förväntas innebära att kostnaderna minskar och kundnöjdheten ökar

Under 2023 avser vi förbättra insamling och hantering av mätvärden från vattenmätare, vilket bidrar till korrekt fakturering och snabbare detektering av läckage. Detta sker genom införande av nya mätartyper och moderna nät för mätvärdessamling. Fram till 2024 pågår en övergång till helt automatiserad mätvärdesinsamling inom VA. Mätvärdena kommer hanteras i våra moderna system för kund- och ärendehantering.

Vårt nya kund- och verksamhetssystem kommer möjliggöra nya automatiserade tjänster/e-tjänster för våra kunder. Systemet ger även bättre förutsättningar för att förbättra intäktprocesserna för taxefinansierade tjänster och för sidoordnad verksamhet, vilket säkerställer rätt intäkter och ökar möjligheterna avseende budget, prognos och uppföljning.

4 Mål i KF:s budget 2023

Målen i detta avsnitt är målen från kommunfullmäktiges budget 2023, Göteborg Stad.

Kretslopp och vattennämnden beslutar om urvalet av mål från KF:s budget i samband med beslut om nämndens verksamhetsplan 2023.

4.1 Överlämning från KF/KS till nämnd/styrelse

Budgetmål	Budgetkategori
Andelen utbildad personal i förskolorna ska öka och vara mer jämnt fördelad över Göteborg.	Förskola
Alla förskolor ska hålla hög kvalitet och ge barn en trygg och stimulerande miljö.	Förskola
Fler elever ska nå gymnasiebehörighet i grundskolan och fler elever ska fullfölja gymnasieskolan med godkända betyg.	Grundskola och gymnasieskola
Livsvillkoren för Göteborgs invånare ska bli mer jämlika.	Sociala frågor
Segregationen i Göteborg ska minska.	Sociala frågor
Hemlösheten ska upphöra till 2028.	Sociala frågor
Äldres självbestämmande ska stärkas och hälsoskillnaderna utjämnas.	Äldre och hälso- och sjukvård
Livsvillkoren för personer med funktionsnedsättning ska förbättras.	Funktionsstöd
Göteborg ska vara en tillgänglig stad för alla oavsett funktionalitet.	Funktionsstöd
Göteborg ska vara en jämlik och jämställd stad där alla bemöts likvärdigt, får sina mänskliga rättigheter tillgodosedda och ges likvärdiga möjligheter oberoende av kön.	Demokrati
Göteborg ska vara en säker och trygg stad.	Trygghet
Deltagandet i idrotts- och föreningslivet ska öka bland de grupper som vanligtvis inte är aktiva.	Idrott, föreningar och evenemang

Budgetmål	Budgetkategori
Göteborgs klimatavtryck ska kraftigt minska för att vara nära noll senast 2030 i linje med Göteborgs Stads miljö- och klimatprogram.	Miljö- och klimat
Göteborgs biologiska mångfald ska öka.	Miljö- och klimat
Alla göteborgare ska ha en hälsosam livsmiljö.	Miljö- och klimat
Framkomligheten ska vara god och andelen göteborgare som använder hållbara trafikslag ska öka, samtidigt som biltrafiken ska minska, i linje med Göteborgs Stads trafikstrategi.	Stadsmiljö
Buller, luftföroreningar, partiklar och utsläpp av växthusgaser från trafiken ska minska.	Stadsmiljö
Göteborgs offentliga rum ska vara vackra, välskötta, trygga och tillgängliga samt gynna den biologiska mångfalden.	Stadsmiljö
Göteborg ska bli en mer blandad stad, bostadsbristen byggas bort och behovet av lokaler för kommunal service tillgodoses.	Stadsutveckling och bostäder
Alla göteborgare ska ha god tillgång till kultur oavsett i vilken stadsdel de bor.	Kultur
Företagsklimatet ska förbättras.	Näringsliv och turism
Kompetensförsörjningen ska säkras och sysselsättningen för grupper långt från arbetsmarknaden öka.	Arbetsmarknad och vuxenutbildning
Vuxenutbildningen ska i högre grad drivas i egen regi och av folkbildningens aktörer.	Arbetsmarknad och vuxenutbildning
Arbetsmiljön och arbetsvillkoren för Göteborgs Stads anställda ska förbättras.	Personal
Sjukskrivningarna till följd av arbetsrelaterad ohälsa ska minska.	Personal
Göteborg stads inköp- och upphandlingsprocesser ska bli mer effektiva och bidra till att nå samtliga hållbarhetsmål.	Inköp- och upphandling
Göteborgs Stad ska styras transparent och resurseffektivt.	Ledning och styrning

5 Uppdrag i KF:s budget 2023 - riktade till nämnden

Budgetuppdrag	Budgetkategori
Alla nämnder och styrelser får i uppdrag att stärka de organisatoriska förutsättningarna för första linjens chefer och genomföra utbildningar om tillitsbaserat ledarskap.	<i>Personal</i>
Alla nämnder och styrelser får i uppdrag att arbeta för att andelen arbetade timmar som utförs av timanställda inte överstiger fem procent.	<i>Personal</i>
Alla nämnder och styrelser får i uppdrag att aktivt arbeta med hållbarhetsperspektiven i budget- och uppföljningsprocesser. Detta gäller även jämställdhetsperspektivet och framför allt i investeringsbudgetar.	<i>Ledning och styrning</i>

6 Resursfördelning

6.1 Driftbudget och flerårsplan

Denna budget är baserad på prognos per 31 augusti 2022, verksamhetsnomineringarna från april samt nu kända förutsättningar. De antaganden som gjorts är:

- Enligt information från SLK är prognosen för 2023 en genomsnittsränta på 1,65 procent.
- Intäkterna baseras på känd information avseende befolknings- och konsumtionsutveckling samt verksamhetsnomineringarna.
- Lönekostnaderna är beräknade med befintlig personalstyrka som bas. För avgångar och planerade nyrekryteringar har hänsyn tagits till när under året de antas inträffa. Ett schablonmässigt avdrag har gjorts för korttidsfrånvaro och ofrivilliga vakanser. Lönekostnadsökningen är satt till 3 procent.
- Förvaltningens pensionsskuld förvaltas av KPA och kostnaderna är baserade på deras prognos.
- Procentsatsen för sociala avgifter inklusive pensionsskuld är 44,1 procent.
- Övriga nödvändiga verksamhetskostnader har beräknats av förvaltningen utifrån kännedom om volymer, avtal- och prisförändringar samt prognoser för dessa.
- Avskrivningarna utgörs av planenliga avskrivningar för befintliga anläggningar med tillägg för de projekt som förväntas avslutas under resten av 2022 samt 2023.

Utveckling skuld/fordran till abonnent

För VA-verksamheten prognosticeras 2022 en fordran till abonnent. Fordran till abonnent kvarstår under 2023 och 2024. Variationen över åren av fordran till abonnent syftar till att ge en jämnare taxeutveckling och har beskrivits tydligare i nämndens verksamhetsnomineringar under våren 2022.

För avfallsverksamheten sker i en minskning av skuld till abonnent i och med årets prognosticerade resultat och i budget 2023 sker en fortsatt minskning av skuld till abonnent.

6.1.1 Förvaltningsgemensamt

6.1.1.1 Resultaträkning

Tkr	Utfall 2021	Prognos 2022	Budget 2023	Plan 2024	Plan 2025
Taxor, avgifter, ersättning	1 465 477	1 622 187	1 777 249	1 922 167	2 031 411
Förändring av skuld till abonnent	81 408	14071	46 848	-36 623	-37 380
Hyror och arrenden	948	1 268	1 150	1 082	1 114

Tkr	Utfall 2021	Prognos 2022	Budget 2023	Plan 2024	Plan 2025
Bidrag	2 582	6 803	1 235	75 263	94 051
Arbetad tid i investering			54		
Försäljningsintäkter	121 620	133 664	101 463	136 623	139 036
Realisationsvinster/-förluster					
- Verksamhetens intäkter	1 672 035	1 777 993	1 927 999	2 098 512	2 228 232
Lönekostnader	-248 689	-260 072	-290 712	-331 535	-346 165
Sociala avgifter och pensionskostnader	-117 329	-119 722	-169 588	-145 367	-156 003
Personalkostnader investering	51 360	52 132	64 756	70 027	74 948
- Personalkostnader	-314 658	-327 662	-395 544	-406 875	-427 220
Lämnade bidrag	-683				
Köp av huvudverksamhet	-675 518	-721 820	-725 758	-881 608	-942 045
Lokal- och markhyror	-76 018	-81 600	-86 039	-76 005	-77 581
Fastighetskostnader och fastighetsentreprenader	-92 804	-81 640	-86 173	-110 873	-111 385
Bränsle, energi och va	-48 255	-54 772	-74 356	-49 753	-50 639
Kostnader för transportmedel	-52 482	-54 839	-59 508	-60 922	-62 182
Köp av entreprenader och tjänster	-134 744	-159 627	-159 374	-146 099	-148 749
Övriga verksamhetskostnader diverse	-83 675	-98 496	-96 914	-97 456	-103 588
Förlust anläggningstillgångar					
- Övriga verksamhetskostnader	-1 164 179	-1 252 794	-1 288 122	-1 422 716	-1 496 169
-Verksamhetens kostnader	-1 478 837	-1 580 456	-1 683 666	-1 829 591	-1 923 389
Avskrivningar	-148 427	-159 916	-182 953	-183 903	-207 317
- Verksamhetens nettokostnad	44 771	37 621	61 380	85 018	97 526
Overhead	16 887	16 745	16 137	16 200	16 300
-Verksamhetens resultat	61 658	54 366	77 517	101 218	113 826
Finansiella intäkter	253	216	150	0	0
Finansiella kostnader	-61 789	-54 505	-77 660	-101 218	-113 826

Tkr	Utfall 2021	Prognos 2022	Budget 2023	Plan 2024	Plan 2025
- Resultat	122	77	7	0	0

6.1.1.2 Skuld till abonnent och Eget kapital

Eget kapital

Tkr	Bokslut 2021	Prognos 2022	Budget 2023	Plan 2024	Plan 2025
Avfallsverksamheten					
VA-verksamheten					
Återbruket	1 154	1 235	1 243	1 243	1 243
Förvaltningen totalt	1 154	1 235	1 243	1 243	1 243

Skuld till abonnent

Belopp i tkr	2021	2022	2023	2024	2025
Totalt för kollektiven					
Ingående Skuld till abonnent	-77 914	-22 340	18 194	65 042	28 419
Underuttag	81 407	26 220	46 848		
Överuttag		-11 519		-36 623	-37 380
Summa skuld till abonnent	3 493	-7 639	65 042	28 419	-8 961
VA					
Ingående skuld till abonnent	-20 988	39 096	27 577	63 803	27 280
Underuttag	60 084		36 226		
Överuttag		-11 519		-36 523	-36 936
Summa skuld till abonnent	39 096	27 577	63 803	27 280	-9 656
Avfall					
Ingående skuld till abonnent	-56 926	-35 603	-9 383	1 239	1 139
Underuttag	21 323	26 220	10 622		
Överuttag				-100	-444
Summa skuld till abonnent	-35 603	-9 383	1 239	1 139	695

6.1.2 VA-verksamheten

6.1.2.1 Intäkter

Förutom de allmänna principerna samt den riskanalys för budgetering som nämns i stycke 5.1 baseras intäktsbudgeten för VA-verksamheten bland annat på följande faktorer:

- Taxeintäkterna budgeteras öka med 8 procent till 2023. Inom detta ryms både antaganden om förbrukning, befolkningsmängd, tillkommande anslutningar och prisökning. Förvaltningen ser en trend med minskad förbrukning inom vissa kundgrupper och följer denna utveckling noga.
- Volymen externt beställda projekt bedöms minska 2023 vilket är i linje med bedömd lägre exploateringstakt i staden.

6.1.2.2 Kostnader

Förutom de allmänna principerna för budgetering som nämns i stycke 5.1, baseras kostnadsbudgeten för VA-verksamheten bland annat på följande faktorer:

- En utökning av personalstyrkan som innebär att förvaltningen är bättre rustad för att möta utmaningar framgent.
- För 2023 noteras 41 mkr i minskad avgift till Gryaab baserad på att de haft ökade intäkter från försäljning av biogas under 2021 och 2022.
- Pensionskostnaderna ökar med 46 mkr baserat på ett nytt pensionsavtal och ökning av prisbasbeloppet.
- Elkostnaderna beräknas öka med 23 mkr baserat på ett nytt elavtal Göteborgs Stad tecknat från 2023.
- Kapitaltjänstkostnaderna påverkas av den fortsatt höga investeringstakten.

6.1.2.3 Resultaträkning

Tkr	Utfall 2021	Prognos 2022	Budget 2023	Plan 2024	Plan 2025
Taxor, avgifter, ersättning	982 921	1 096 557	1 186 099	1 283 498	1 348 673
Förändring av skuld till abonnent	60 085	-11 519	36 226	-36 523	-36 936
Hyror och arrenden	460	200	100	0	0
Bidrag	1 469	6 053	960	0	0
Arbetad tid i investering					
Försäljningsintäkter	99 747	110 092	77 704	117 288	119 511
Realisationsvinster/-förluster					
- Verksamhetens intäkter	1 144 682	1 201 383	1 301 089	1 364 263	1 431 248
Lönekostnader	-192 786	-199 254	-224 904	-243 103	-255 226
Sociala avgifter och pensionskostnader	-90 195	-93 010	-140 472	-120 230	-129 794

Personalkostnad investering	51 294	52 025	64 550	70 027	74 948
- Personalkostnader	-231 687	-240 239	-300 826	-293 306	-310 072
Lämnade bidrag	-683				
Köp av huvudverksamhet	-253 410	-252 820	-209 000	-265 084	-272 183
Lokal- och markhyror	-37 075	-35 074	-38 036	-37 795	-38 364
Fastighetskostnader och fastighetsentreprenader	-80 699	-76 695	-80 238	-105 236	-105 587
Bränsle, energi och va	-46 312	-52 072	-71 561	-47 298	-48 116
Kostnader för transportmedel	-50 835	-53 195	-57 714	-59 246	-60 458
Köp av entreprenader och tjänster	-83 632	-92 657	-98 527	-95 459	-96 742
Övriga verksamhetskostnader diverse	-102 783	-120 239	-119 434	-112 240	-118 686
Förlust anläggningstillgångar			-10 000		
- Övriga verksamhetskostnader	-655 429	-682 752	-684 510	-722 358	-740 136
-Verksamhetens kostnader	-887 116	-922 991	-985 336	-1 015 664	-1 050 208
Avskrivningar	-141 276	-151 516	-164 253	-175 775	-195 613
- Verksamhetens nettokostnad	116 290	126 876	151 500	172 824	185 427
Overhead	-57 411	-74 786	-76 900	-73 134	-74 486
-Verksamhetens resultat	58 879	52 090	74 600	99 690	110 941
Finansiella intäkter	8				
Finansiella kostnader	-58 887	-52 090	-74 600	-99 690	-110 941
- Resultat	0	0	0	0	0

Spec övriga verksamhetskostnader diverse

Tkr	Utfall 2021	Prognos 2022	Budget 2023	Plan 2024	Plan 2025
Material	-66 621	-79 837	-75 083	-70 560	-74 613
Leasing	-37 071	-39 267	-43 173	-40 573	-42 902
Förbrukningsmaterial	-11 987	-13 616	-15 947	-14 986	-15 847
Investeringsposter	45 791	48 130	54 600	51 311	54 258
Övrigt verksamhetsknutet	-32 894	-35 649	-39 831	-37 432	-39 582
Summa	-102 782	-120 239	-119 434	-112 240	-118 686

6.1.2.4 Skuld till abonnent VA-verksamheten

	Utfall 2021	Prognos 2022	Budget 2023	Plan 2024	Plan 2025
Ingående skuld till abonnent	-20 988	39 096	27 577	63 803	27 280
Underuttag	60 084		36 226		
Överuttag		-11 519		-36 523	-36 936
Summa skuld till abonnent	39 096	27 577	63 803	27 280	-9 656

6.1.3 Avfallsverksamheten

6.1.3.1 Intäkter

Förutom de allmänna principerna för budgetering som nämns i stycke 5.1, baseras intäktsbudgeten för avfallsverksamheten bland annat på följande faktorer:

- Inför 2023 förväntas de totala taxeintäkterna öka med 12,6 procent utifrån beslutade taxenivåer och förväntade volymförändringar.
- En del av driften av nedlagda deponier finansieras med skattemedel, där förvaltningen budgeterat enligt förvaltningens verksamhetsnomineringar.
- Metallsrot samlas in på återvinningscentraler, säljs och ger en intäkt. Ersättningen varierar ofta över året.
- För planperioden tillkommer både kostnader och bidrag för det nya ansvaret avseende insamling av förpackningar.

6.1.3.2 Kostnader

Kostnaderna för avfallsverksamheten utgörs mestadels av kostnader för huvudverksamhet, det vill säga kostnader för behandling och insamling. Dessa består huvudsakligen av direkttilldelade uppdrag till Renova AB och utgörs av prisenivåer som meddelats i prissamrådet med förvaltningens bedömda volymer. Därutöver finns upphandlad insamling som indexjusteras.

Budget 2023 innehåller kraftigt ökade insamlings- och behandlingskostnader jämfört med 2022.

6.1.3.3 Resultaträkning

Tkr	Utfall 2021	Prognos 2022	Budget 2023	Plan 2024	Plan 2025
Taxor, avgifter, ersättning	482 556	525000	591 150	638 669	682 738
Förändring av skuld till abonnent	21 323	26220	10622	-100	-444
Hyror och arrenden	488	1 068	1 050	1 082	1 114
Bidrag	435	250		74 980	93 759
Försäljningsintäkter	17 098	17 000	17 500	13 000	13 000

- Verksamhetens intäkter	521 900	569 538	620 322	727 631	790 167
Lönekostnader	-16 695	-16 416	-18 193	-19 939	-21 337
Sociala avgifter och pensionskostnader	-8 506	-7 239	-8 952	-9 770	-10 455
- Personalkostnader	-25 201	-23 655	-27 145	-29 709	-31 792
Köp av huvudverksamhet	-422 108	-469 000	-516 758	-616 524	-669 862
Lokal- och markhyror	-9 043	-8 700	-8 250	-8 498	-8 752
Fastighetskostnader och fastighetsentreprenader	-7 275	-3 250	-3 798	-4 026	-4 147
Bränsle, energi och va	-742	-1 000	-1 040	-1 123	-1 157
Kostnader för transportmedel	-943	-850	-999	-1 079	-1 111
Köp av entreprenader och tjänster	-15 288	-19 000	-18 600	-19 530	-20 116
Övriga verksamhetskostnader diverse	-6 443	-6 000	-5 277	-5 698	-5 870
- Övriga verksamhetskostnader	-461 842	-507 800	-554 722	-656 478	-711 015
-Verksamhetens kostnader	-487 043	-531 455	-581 867	-686 187	-742 807
Avskrivningar	-7 151	-8 400	-8 700	-8 128	-11 704
- Verksamhetens nettokostnad	27 706	29 683	29 755	33 316	35 656
Overhead	-24 957	-27 303	-26 755	-31 788	-32 771
-Verksamhetens resultat	2 749	2 380	3 000	1 528	2 885
Finansiella kostnader	-2 749	-2 380	-3 000	-1 528	-2 885
- Resultat	0	0	0	0	0

Specifikation köp av huvudverksamhet

Tkr	Utfall 2021	Prognos 2022	Budget 2023	Plan 2024	Plan 2025
Behandlingskostnader	-143 522	-166 298	-187 863	-175 226	-179 518
Insamlings- och transportkostnader	-227 229	-250 480	-272 495	-377 995	-425 527
Övriga kostnader	-51 357	-52 222	-56 400	-63 303	-64 817
Totalt köp av huvudverksamhet	-422 108	-469 000	-516 758	-616 524	-669 862

6.1.3.4 Skuld till abonnent Avfallsverksamheten

	Utfall 2021	Prognos 2022	Budget 2023	Plan 2024	Plan 2025
Ingående skuld till abonnent	-56 926	-35 603	-9 383	1 239	1 139
Underuttag	21 323	26 220	10 622		
Överuttag				-100	-444
Summa skuld till abonnent	-35 603	-9 383	1 239	1 139	695

6.1.4 Återbruket

6.1.4.1 Intäkter och kostnader

Beräkningar för Återbruket är gjorda utifrån de allmänna principer som nämns ovan. Bemanningen är anpassad efter en ändamålsenlig nivå och kostnaderna följer budgeterad intäktsökning.

6.1.4.2 Resultaträkning

Tkr	Utfall 2021	Prognos 2022	Budget 2023	Plan 2024	Plan 2025
Bidrag	276	270	275	283	292
Försäljningsintäkter	4 527	6 100	6 150	6 335	6 525
- Verksamhetens intäkter	4 803	6 370	6 425	6 618	6 817
Lönekostnader	-2 497	-3 542	-3 746	-3 840	-3 936
Sociala avgifter och pensionskostnader	-1 187	-1 562	-1 605	-1 645	-1 686
- Personalkostnader	-3 684	-5 104	-5 351	-5 485	-5 622
Köp av huvudverksamhet					
Lokal- och markhyror	-664	-756	-756	-779	-802
Fastighetskostnader och fastighetsentreprenader	-66	-75	-87	-90	-92
Bränsle, energi och va	-90	-100	-105	-108	-111
Kostnader för transportmedel	-25	-24	-25	-26	-27
Köp av entreprenader och tjänster	711	670	812	836	861
Övriga verksamhetskostnader diverse	-290	-380	-369	-413	-454

- Övriga verksamhetskostnader	-424	-665	-530	-580	-625
-Verksamhetens kostnader	-4 108	-5 769	-5 881	-6 065	-6 247
Avskrivningar					
- Verksamhetens nettokostnad	695	601	544	553	570
Overhead	-574	-520	-537	-553	-570
-Verksamhetens resultat	121	81	7	0	0
Finansiella intäkter					
Finansiella kostnader					
- Resultat	121	81	7	0	0

6.1.4.3 Eget kapital Återbruket

Utfall 2021	Prognos 2022	Budget 2023	Plan 2024	Plan 2025
1 154	1 235	1 243	1 243	1 243

6.2 Investeringsbudget

Inom den fasta ramen 2021-2025 har vi flyttat om fördelningen mellan åren. Utfallet avviker nedåt jämfört med budget samtidigt som vi de senaste två åren årligen ökat vår förmåga att genomföra projekt. Volymen relaterar till ett ökat behov av VA-investeringar. Det avser egna investeringar och fortsatta investeringar utifrån att staden växer, men även utifrån ökade miljökrav och höjd förnysetakt. Förvaltningen ser att just ökad förnyelse och behov av investeringar till följd av ökade miljö- och klimatkrav kommer att fortsätta kräva mer resurser på både investerings- och driftsidan.

Förvaltningen kommer inom ramen för 2023 års budget huvudsakligen:

- fortsätta arbetet med att öka förmågan,
- genomföra förnyad långtidsplanering och
- möta de investeringsbehov som finns, och som vi bedömer öka ytterligare.

Under 2022 påbörjades en omorganisation för att öka förmågan och utveckla specialistfunktioner, ett arbete som fortsätter under 2023. Även fortsatt utveckling av arbetssätt och projektprocess ska bidra till ökad förmåga. Förvaltningens bedömning är att det krävs mer personella resurser än vad förvaltningen har idag (både för att driva investeringsprojekt och därefter anläggningarna), med investeringsramen och den önskade förnysetakten.

Kretslopps och vattennämnden, mkr	Utfall 2021	Prognos 2022	Budget 2023	Plan 2024	Plan 2025	Planperioden 2021-2025
VA investeringar och reinvesteringar	-620	-662	-991	-1 400	-1 558	-5231

Avfall investeringar och reinvesteringar	-4	-3	-14	-98	-156	-275
Skyfall		-3	-12	-20	-65	-100
Tekniskt vatten		-10	-250	-240	0	-500
Investeringar	-624	-678	-1267	-1758	-1779	-6106

6.2.1 Investeringar inom VA-verksamheten

Vatten och avlopp, Mkr	Utfall 2021	Prognos 2022	Budget 2023	Plan 2024	Plan 2025	Plan perioden 2021-2025
Reinvesteringar	-163	-152	-236	-250	-261	-1 062
Nyinvesteringar	-457	-510	-755	-1 150	-1 297	-4 169
Totalt	-620	-662	-991	-1400	-1558	-5231

6.2.1.1 Tekniskt vatten

Kretslopp och vatten har fått i uppdrag av staden att bygga ut rörledningar för tekniskt vatten. Cirka 6 km långa rörledningar från avloppsreningsverket kommer att förse en kommande batterifabrik med renat, återanvänt vatten som kyl- och processvatten. Med hjälp av återvunnet avloppsvatten (tekniskt vatten) kyler och värms fabriken, värme och kyla återvinns därefter och bidrar i fjärrvärmenätet. Det är första gången som tekniskt vatten används för kylning i Göteborg i den här storleksordningen. Staden har i samverkan med Gryaab för avsikt att utveckla användandet av renat avloppsvatten, tekniskt vatten. En förstudie har genomförts och upphandlingar påbörjats

Vatten och avlopp, Mkr	Utfall 2021	Prognos 2022	Budget 2023	Plan 2024	Plan 2025	Plan perioden 2021-2025
Reinvesteringar						
Nyinvesteringar		-10	-250	-240	0	-500
Totalt		-10	-250	-240	0	-500

6.2.1.2 Skyfallsinvesteringar

I mars 2022 skickade Kretslopp- och vattennämnden en investeringsnominering till den kommuncentrala budgetberedningen. Den tioåriga investeringsplanen visar på de behov av investeringar via skattemedel som förvaltningen anser behövs för arbete med genomförande av skyfallsprojekt. Nomineringen ligger till grund för förvaltningens investeringsbudget för 2023, inom ramperioden 2021–2025.

Budget 2023 för skyfallsinvesteringar uppgår till 12 miljoner kronor.

Vatten och avlopp, Mkr	Utfall 2021	Prognos 2022	Budget 2023	Plan 2024	Plan 2025	Plan perioden 2021-2025